

ΕΙΝΥΜΦΑΙ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΙΛΟΛΟ-
ΓΙΚΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙ-
ΚΟΝ

Πρωτοχρονιά. — Πρω-
τοχρονιά. — Μαθητικοί
χρόνοι. — Χριστός γεν-
νᾶται. — Τὸ Γραμμόφω-
νον — Αἰχμαλωσία εἰς
Βαβυλῶνα — Ἀσάροι-
Νύμφαι-Νεράιδες — Τῆς
μάνας ἢ παρηγορία. —
Ἀπὸ τὴν ἐκπαίδευσιν
Ζακύνθου — Θεάτρον. —
Ἐκδόσεις κ.τ.λ.

ἘΚΔΙΔΟ-
ΜΕΝΟΝ
ἘΝ
ΖΑΚΥΝΘῳ

ΑΙ ΝΥΜΦΑΙ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΕΡΑΣΜΙΤΕΧΝΩΝ ΝΕΩΝ

Τῆ συνεργασίᾳ

ΤΩΝ ΕΝΤΑΥΘΑ ΛΟΓΙΩΝ

Ἔτος Α'. | Ζάκυνθος ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1920 | Ἀριθ. 3.

«ΑΙ ΝΥΜΦΑΙ» εὐχονται τοῖς συνδρομηταῖς
καὶ ἀναγνώσταις αὐτῶν πανευδαίμον
καὶ αἰσιον τὸ νέον ἔτος 1920

ΦΥΛΛΑ ΑΠΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Στὸν ἀγαπητό μου Chasseur

..... Μεσάνυχτα πλησιάζουν!
... Τῆς νύχτας τὸ συνειδημένο ἀγέρι δὲν χύ-
νει σήμερα τὴν κρύα πνοή του! Τ' ὄρητινὸ χιμω-
νιάτικο κῆμα ποῦ ἄλλες βραδυὲς χτυποῦσε στοὺς
βράχους με ἀγρία βουή τώρα διπλώνεται ἤρεμα καὶ
σκάζει παίζοντας με φλοῖσβο στὴν ἀκροθαλασσιά!!
Διαμιντοστολισμένος. Φορῶντας τὴ γιορτινὴ στολή
του ὁ οὐρανόσ, ὀλάργυρος ἀπ' τῆς χλωμῆς τῆς ἄρτε-
μης ἀκτίνες, φαίνεται σὰν νὰ θέλῃ νὰ δώσῃ στὴ ση-
μερινὴ σεληνοφώτιστῃ νύχτα κάποια ἀπ' τῆς ἄλλες

ξεχώριση! Ούτε ένα σύγγεφο δὲν ἔρχεται νὰ σκεπάσει τὴ φωτολουζιένη ὁδοιπόρο ποῦ κυλᾷ μονάκριβη τῆς νύχτας βασίλισσα καὶ χύνοντας τὸν θαλασσινὸ καθρέπτη τὸ ἀγνὸ φῶς της ζωγραφίζει στὸ ἀσάλευτο νερό του ἓνα δεύτερο οὐρανό! . . . . .

Λίγο ἀκόμη μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὴ στιγμή ποῦ ὁ γέρω χρόνος, παραδίδοντας τὰ σκῆπτρα του σ' ἐκεῖνον ποῦ ἀφ' τὸ ἄπειρο θὰ γεννηθῆ, θὰ κατακυλίση στὸ ἀχανές τοῦ περασμένου φορτωμένος ἀπὸ ἀνάμνησες ...θλιβερές! Μὲ ποιὲς ἐλπίδες τὸν χαιρετίσαμε σὰν ἐγεννήθη... μὲ ποιὲς εὐχές!! Ἄλλὰ ὅπως ὅλα στὴ μάταιη ζωὴ μας εἶν' ἓνας φαῦλος κύκλος ποῦ κέντρο ἔχει τὸ ψέμμα, κι' αὐτὸς ἦλθε μονάχα γιὰ νὰ μοιράσει στὸν κόσμον πίκρες καὶ χαρές!

Μᾶς χάρισε πολλὰς φορὲς τὸ γέλοιο μὰ τοῦ ἔδινε γιὰ σύντροφο τὸ δάκρυ κι' ἔτσι τὴν κάθε μέρα ποῦ προσμέναμε πειδὲ ἀπὸ τὲς ἄλλες χαρωπὴ, τὴν φώτισε ὁ ἥλιος δυστυχισμένη καὶ θλιβερή!

Ἔτσι τὸν ζήσαμε καὶ τώρα μὲ χαιρέκακο βλέμμα κιντάζουμε τὸν θάνατό του ἐλπίζοντας πῶς ὁ ἄλλος θ' ἄχῃ μονάχα τὴ φωτισμένη μορφή! . . . . .

. . . . . Μεσάνυχτα! Τὸ μυστικὸ φῶς τῆς ἀγνῆς τῆς νύχτας μοναχοκόρης φωτίζει τὸ βάρανδρο, δειλὸ, ποῦ ὁ γέρω χρόνος κέρφει γιὰ νᾶβρη τοὺς συντρόφους του! Ἐν' ἄστρο μὲ φωτοβόλημα στιγμαῖο χαιρετᾷ τὴ γέννηση τοῦ κληρονόμου του, ὅπου γεννιέται σήμερα στὴ φάτνη τῶν ἐλπίδων γιὰ νὰ πεθάνῃ κατόπιν σὰν τὸν παλιό!

Καινούργιος χρόνος . . . . .

Χρόνια πολλά . . . . .

PENNOΣ

Π Ρ Ω Τ Ο Χ Ρ Ο Ν Ι Α

Καινούργιος χρόνος!... τί χαρά! τί εὐτυχία πάλι! ὅλοι βαστοῦνε κᾶτι τί καὶ εἰς τὰ δύο των χέρια, ὅλοι χαρούμενοι κτυποῦν ἴσὸν τοῖχο τὸ κεφάλι, καὶ βλέπουν τοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὰ παλιὰ τεφτέρια.

Βλέπω κι' ὁ δύστυχος ἐγὼ σ' ἓνα μικρὸ τεφτέρι κανεῖς σὲ ἴμνα δὲν χρωσιῶ, σ' ὅλους ἐγὼ χρωσιῶ, βλέπω δὲ ἐπιτύμβια εἰς ἓναν καροτσέρη καὶ δώδεκα ἐξάστιχα ἴσὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἄνοιγω ἄλλο δεύτερο καὶ βλέπω παρ' ἐλπίδα εἰς πράξεις δεκατέσσαρας ἓνα φορικτὸ μου δράμα, σὲ μιὰ κουτσὴ γειτόνισσα θερμὴ ἀκροστιχίδα, κι' ἓνα πρὸ χρόνων ἔμμετρον ἐρωτικὸν μου γραῦμα.

Ἄνοιγω τρίτο, καὶ ἰδοὺ ἐμπρός μου ἐλεγείον, σ' ἓνα πτωχὸν ἀπόμαχον κι' ἀρχαῖον θυρωρὸν, κεραινοβόλος σάτυρα εἰς ἓνα ὑπουργεῖον καὶ θούριον ἴστους Κρητικὸς μακρὸν καὶ φλογερὸν.

Ἄνοιγω τὰ ντουλάπια μου γιὰ νὰ τὰ καθαρίσω, νὰ ἴδω τί ἐπερίσσεψε ἀπὸ τὸν ἄλλον χρόνον, ἀλλὰ τὰ βλέπω ἀδειανὰ καὶ μόνον πίσω πίσω βρίσκω σὲ κίτρινο χαρτί κόνιν ἐντομοκτόνον.

Ἄνοιγω καὶ τὴν κάσσα μου νὰ ἴδω τί ἀπομένει μὰ γιὰ νὰ ἴδω καλλίτερα καὶ τὰ γυαλιὰ φορῶ, καὶ βρίσκω μιὰ τοῦ Ὁθωνος δεκάρα σκουριασμένη καὶ δὲ ἀπολυτήρια ἀπ' τὸν παλιὸ καιρό.

Σφαλῶ καὶ τὰ ντουλάπια μου, σφαλῶ καὶ τὰ τεφτέρια,
φιλῶ καὶ τὴν φαμίλια μου μ' ἀγάπη καὶ λατρεία
καὶ ψάλλω μ' ἤχον πλάγιον σταυρόνωντας τὰ χέρια,
« Ἄη Βασίλης ἔρχεται ἀπὸ τὴν Καισαρεία ».

† Γεώρ. Σουρῆς

ΠΑΛΗΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΜΑΘΗΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Εὐγενῆς τῶν « Νυμφῶν » παράκλησις, ὅπως προσφέρω
αὐταῖς τὴν ἰσχνὴν πνευματικὴν μου συμδρομὴν, ὁμολογῶ,
ὅτι δὲν μὲ εὐρίσκει ἀσυγκίνητον, ὄχι τόσον, διότι πρόκει-
ται περὶ παρακλήσεως ἐκ μέρους..... νυμφῶν, ὅσον, διότι
ἢ παράκλησις αὕτη μὲ κάμνει νὰ φυλλομετρήσω τὰς πα-
λαιάς μου ἀναμνήσεις καὶ νὰ φθάσω εἰς τοὺς μαθητικούς
ἐκείνους χρόνους, καθ' οὓς μικρὸς μαθητᾶκος τῆς τε-
τάρτης τοῦ Δημοτικοῦ, ἐλουόμεν εἰς τὰ πνευματικὰ νάμα-
τα τοῦ λαμπροῦ τότε Ἰδιωτικοῦ Ἐκπαιδευτηρίου τοῦ σε-
βαστοῦ μου καὶ ἀληθμονήτου Διδασκάλου κ. Κων. Γεωρ-
γακοπούλου. Ἡ ὥραία νύμφη τοῦ Ἰονίου, ἡ ἀνδόφορ-
τος Ζάκυνθος ὑπῆρξεν ἡ πνευματικὴ μου τροφὸς καὶ πρὸς
αὐτὴν στρέφω μετ' εὐγνωμοσύνης ἐκάστοτε τὴν σκέψιν
μου καὶ ἀναπολῶ τοὺς ὥραίους καὶ ἀμεριμνομερίμνους ἐ-
κείνους μαθητικούς χρόνους, ὅτε μέσῳ ἀγαπητῶν συμ-
μαθητῶν—ἐκλεκτῶν ἤδη πολιτῶν—ἄφηνον τὴν ζωὴν νὰ
ρῆθῃ, καὶ τὴν σκέψιν νὰ βανκαλλίηται εἰς τὰ χρυσᾶ ὄνειρα
καὶ εἰς τὰς χρυσοπτέρους ἐλπίδας. Ἐλέχθη, ὅτι ὁ ἄν-
θρωπος ζῆ μὲ τὰς ἀναμνήσεις. Ἄλλὰ ποίας ἀναμνήσεις;
Καὶ ὑπάρχουν ζωηρότεραι, δυνατότεραι, ζωντανότεραι,

εὐχρῶν ἴτεραι ἀναμνήσεις ἐκείνων τῶν μαθητικῶν; Ὁ λη-
σμονῶν τὸ μαθητικὸν του θρανίου, λησμονεῖ μίαν ζωὴν,
ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἀνέθαλεν ἡ ζωὴ του. Καὶ πῶς θὰ προ-
χωρήσῃ τις εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου
τόμου τῆς ζωῆς του, ὅταν λησμονήσῃ τὸν πρῶτον; Ὁραῖ-
οι χρόνοι, ἐφύγατε ἀνεπιστρεπτί! Πόσαι τρικυμῖαι τοῦ
βίου ἔκτοτε! Πόσαι ἄγριαι καταγίδες! Πόσαι θύελλαι καὶ
ἀνεμοστρόβιλοι κοινωνικοὶ δὲν ἐξέσπα α' γύρω μας καὶ
δὲν ἐτίναξαν εἰς ξένην γῆν τοὺς παιδικούς μου συντρό-
φους, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται εἰς τὴν ἀνάμνησιν μου ἤδη καὶ
μὲ φέρουν εἰς τὰ γραφικώτατα τοπεῖα τῶν παιδικῶν μας
ἐν τῇ νήσῳ ἐκδρομῶν καὶ μου ἀναπολοῦν τὰς ὥραίας ἱ-
στορίας καὶ τὰ μελλοντικά ὄνειρα, τὰ ὅποια ἡ παιδικὴ
φαντασία ἔπλεκε μὲ τὴν χρυσὴν κλωστὴν τῆς νεότητος.
Ἐνθουμοῦμαι, καὶ τί δὲν ἐνθουμοῦμα! Ὡς βροντὰ ἀπὸ νέ-
φη συσσωρευόμενα τὴν σιγμὴν αὐτὴν αἰ ἀναμνήσεις, ἀ-
πὸ τοῦ μαθητικοῦ ἔργου τοῦ Δυκεῖου Γεωργακοπούλου
καὶ μετέπειτα τοῦ Γυμνασίου, ἕως τὸ πεζοῦλι τοῦ Ἄη-Νι-
κόλα. Ἀπὸ τοῦ βιβλιοπωλείου Μπαχώμη μέχρι τοῦ μι-
κροῦ παντοπωλείου τοῦ Γαῖταριοῦ. Ἀπὸ τὸν ἤχον τῆς
καμπάνας τοῦ Ἁγίου μέχρι τῆς ἐπαύλεως Βαρότση. Ἀπὸ
τὸν μικρὸν ἀνθοπώλην τῆς κιοκάς μέχρι τοῦ καλο-
γήρου τοῦ Βροντόνερον. Ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλὰ εἶνε
συνφισημένα μὲ μικρὰς ἱστορίας, μὲ ἐπεισόδια, μὲ ἀνέκ-
δοτα τῶν μαθητικῶν μας χρόνων. Τί χρυσὴ ζωὴ ἀλήθεια!
Ἄλλὰ καὶ ὅποια τρομακτικὴ διάψευσις τῶν ὀνείρων τῆς
ζωῆς ἐκείνης. Ἡ πιστὴ καὶ ἀφοσιωμένη συντροφιά μίαν
πρωτὴν διεσκορπίσθη. Ἐκαστος τῶν καλῶν συντρόφων,
ἔλαβε τὴν ἀνωφερῆ ὁδὸν τῆς βιοπάλης. Ἐρρίφθη εἰς
πῆλιν νέαν ζωὴν, ἣτις δὲν εἶνε ἀμοιρὸς πικριῶν καὶ ἀπογο-
ητεύσεων. Εἶνε ἡ ζωὴ τῆς πάλης, ἡ ζωὴ τῆς μερίμνης, ἡ
ζωὴ τῆς τρικυμίας, ἡ ζωὴ τῆς πικρίας, ἡ ζωὴ τῆς διαψεύ-
σεως, ἡ ζωὴ τοῦ κοινωνικοῦ πολέμου, ἡ ζωὴ ἢ ἔχουσα

μίαν ἀφετηρίαν καὶ ἓνα τέραμα, τὴν ἀνάγκην.
Παλῆες μαθητικὲς μου ἀναμνήσεις, ροφῶ ἀπ' τὴν κη-
ρύθρα σας τὸ μέλι γιὰ νὰ γλυκάνω τῆς ταραχώδους μου
ζωῆς τὴν πικρίαν!

Πάτριαι

Τ. Τουρνᾶς

ΧΡΙΣΤΟΣ ΓΕΝΝΑΤΑΙ

Σ' ἓνα σπιτάκι φτωχικό, σιμά σ' ἓνα κρεββάτι
Μάνα φτωχή, πολλές νυκτιές, εἶχε νὰ κλείσῃ μάτι
τὸ μόνο ποῦ τῆς ἔμεινε ἀπ' τὰ πολλά.... παιδί της
ποῦ ἀπὸ τὰ μάτια του ἔβλεπε, σὴν ἀχαρη ζωὴ της
τῷχε ἀπὸ ἀρρώστεια ἀγιάτρευτη, στὸ στρώμα ξαπλωμένο
ἀπὸ τὴ φύσι καὶ γιατροῦς, γιὰ μνήμα δικασμένο.

Σὲ τέτοια λύπη ποῦ καμμιὰ, παρηγοριὰ δὲν ἔχει
εἰς τοῦ Χριστοῦ τὴ Γέννησι, ὁ νοῦς τῆς Μάνας τρέχει
κι' ἐνῶ δλόθερμη ἡ ψυχὴ, στὰ οὐράνια φτερουγίζει
καὶ τοῦ παιδιοῦ της τὴν γατριὰ, ἀπὸ ψηλὰ ἐλπίζει
τὰ δυὸ του μάτια ἀνοιξε, τὴν ὥρα ποῦ ἡ καμπάνα
«Χριστὸς γεννᾶται» ἐσήμανε καὶ λέει... Γλυκειὰ μου μάνα
εἰς τ' ὄνειρό μου ἔβλεπα, κάποια ποῦ μοιάζει ἐσένα
ποῦ σὰν παιδί της μοῦ ἔλεγε πῶς ἀγαπάει καὶ μένα
κι' ὅπως καὶ σὺ, μὲ χᾶιδε, στὰ μάγουλα στὸ στόμα
καὶ μὲ φιλιὰ, γλυκότερα καὶ ἀπ' τὰ δικὰ σου ἀκόμα
κτενίζοντας τὰ δλόξανθα, ὅπως μοῦ λὲς μαλλιὰ μου
μοῦ ἔλεγε πῶς γλήγορα, θὰ δώσῃ τὴν ὑγειά μου.

Μέσα μου κάτι ἄκουσα σὰν τὴ μορφὴ τῆς εἶδα
ἀπ' ὅσοι μ' εἶδανε γιανοὶ σὲ ἑκείνη τρέφω ἐλπίδα
τὸ βλέμμα της μὲ κῦτταζε μὲ μιὰ χαρὰ μεγάλη
ματιὰ ποῦ κάτι μοῦ ἔλεγε, ματιὰ ποῦ δὲν εἶν' ἄλλη
ὁποῦ νὰ οἴχη βάλσαμο, στὸν κάθε μαῦρο πόνο
ἐλπίδα καὶ παρηγοριὰ ἐκείνη οἴχη μόνον!!! ..
Καὶ σὺ, ποιά λὲς νὰ ἦτανε, ἐκείνη ἢ ἄλλη μάνα ;
(ξανασημαίνει τοῦ Χριστοῦ τὴ γέννησι ἢ καμπάνα!)

Ἄ! ἦτο ἡ Παρθένα, μάνα μου, ποῦ εἶδα στὸ ὄνειρό μου
ἀσῆκωσέ με μιὰ στιγμὴ νὰ κάμω τὸ σταυρό μου
κι' ἂν δὲν ἔμπορῶ σὴν ἐκκλησιὰ νὰ πάω νὰ κοινωνήσω
τῆς Παναγιᾶς τὸ κόνισμα δώσε μου νὰ φιλήσω
γιατὶ μοῦ τῶπε δύο φορὲς, στὸν ὕπνο μου ἡ Παρθένα
ὅπως ἐσὲ θὰ εὐσπλαγχνισθῇ, θὰ λυπηθῇ καὶ μένα . . .

Ἡ μάνα, ποῦχε τὸ μικρὸ, τρεῖς ἡμέρες νὰ μιλήσῃ
κι' ὅσα τοῦ κάνανε οἱ γιανοὶ τὰ μάτια νὰ κουνίσῃ
τὰ εἶδε ὅλα μάταια... ἔκανε τὸ σταυρό της
στὸ κόνισμα τῆς Παναγιᾶς, ὁποῦ φιλοῦσε ὁ γυιὸς της
καὶ σκύφτοντας ἀπ' τὴ πολλὴ λαχτάρα καὶ χαρὰ της
τὸ νεκρανάστητο παιδί, πέρνει σὴν ἀγκαλιὰ της
καὶ ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς καρδιάς, βγάζοντας πόνον κλάμμα
τῆς λέει Παρθένα μου γλυκειὰ δικό σου εἶνε τὸ θᾶμμα.

Ἄγγελος Σαλούτσης

—Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ σκληρότερος ἐχθρὸς σας δύναται νὰ
σᾶς εἰπῇ κατὰ πρόσωπον, δὲν ἰσχυραμεῖ ποτέ πρὸς ἐκεῖνο, τὸ
ὁποῖον οἱ καλύτεροι φίλοι σας θὰ εἰποῦν πίσω σας.

—Πρέπει κανεὶς νὰ βλέπῃ τοὺς φίλους του συχνὰ μᾶλλον
παρὰ ἐπὶ μακρόν.

JO VALLE

ΤΟ ΓΡΑΜΜΟΦΩΝΟΝ

Ἡ γερμανικὴ στρατιὰ, τῆς ὁποίας ἡ δεξιὰ πτέρυξ διετάχθη, ὅπως πολιορκήσῃ τοὺς Παρισίους εἰς σιδηροῦν κλιῖον, εἶχε καταλάβει τὴν πεδιάδα τοῦ Οὐάζ, καταστρέφουσα, πυρπολοῦσα, σφερίζουσα καὶ σπείρουσα τὴν καταστροφὴν κατὰ τὴν διάβασιν τῆς. Ἡ κατάληψις συνετελείτο διὰ τρόπου κεραινοβόλου, ὥστε μόλις οἱ κάτοικοι τῶν καταλαμβανομένων μερῶν εἶχον καιρὸν νὰ διαφύγῃσι τὴν γερμανικὴν πληγὴν.

Περιπολία Οὐλάνων, ἕξ εἴκοσιν ἀνδρῶν, εἰσῆλθεν ἀπροόπτως εἰς τὴν κωμόπολιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἀπροόπτος ἐμφάνισις τῶν προεκάλεσε μεγάλην συγκίνησιν.

Οἱ ἰππῖται οὗτοι διεσπάρησαν πάσαντα εἰς ὅλην τὴν κωμόπολιν, τὴν ὁποίαν με χειροίσθησαν ὡς χώραν ἀχρωμέναν, καταληφθεῖσαν διὰ πολέμου, ἕξαναγκάζοντες τοὺς κατοίκους τῆς, μὲ τὸ περιστροφον ἀνὰ χεῖρας, ὅπως δώσωσιν εἰς αὐτοὺς τρεφρὰς καὶ οἶνον.

Εἰς μίαν ἐπιταλιν, τὴν ὁποίαν οἱ κύριοι τῆς εἶχον ἐγκαταλείψει, ἐνεκατεστηθῆ μέρος αὐτῶν ὡς κατακτητῆται καὶ προτοῦ τὴν λεηλατήσουσιν, καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, ἐκάθησαν περὶ τὴν τράπεζαν πίνοντες καὶ τρώγοντες. Καὶ ἀφοῦ ἐκένωσαν πολλὰς ψιάλας, καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ σταθῶσιν ὄρθιοι, ἐκυλίσθησαν ἀναμῖξ κάωθεν τῆς τραπέζης, ἐνῶ οἱ λοιποὶ Οὐλάνοι, οἱ ὅποιοι ἠδύναντο νὰ σταθῶσι κάπως εἰς τοὺς πόδας τῶν, ἤρχισαν νὰ ἐρευνῶσι τρικλίζοντες καὶ σκοτιάτοντες εἰς τὰ διάφορα ἐπιπλα αὐτῆς, τὰ ὅποια παρεβίαζον διὰ κυνηγιῶν τῶν βαρέων ὑποδημάτων τῶν, ἵνα ἀρπάσωσιν ὅ,τι ἠδύναντο καὶ εὐρισκον.

Αἴφνης, εἰς ἕξ αὐτῶν, ἐντὸς τοῦ δωματίου τῆς ὑποδοχῆς, ἀνεκάλυψεν ὄρατον Γραμμόφωνον.

Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, καὶ θέλων νὰ κάμῃ ἰδιαιτέραν ἐκ-

πλήξιν εἰς τοὺς συναδέλφους του, ἐτοποθέτησεν εἰς αὐτὸ δίσκον καὶ τὸ γραμμόφωνον ἤρχισε νὰ κινήται. Ἠκούσθη ἡ φωνὴ του ψάλλουσα:

Μοῦ ἔσπασαν τὸ βιοτὶ, γιατί ἔχω

Ψυχὴν Γάλλου.

Ὁ Οὐλάνος ὑπαξιωματικὸς, ὅστις ἐγνώριζε καλῶς τὴν γαλλικὴν, δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ περισσότερα. Κατέρυθρος ἐκ τῆς δογῆς, ἐσταμάτησε τὸ γραμμόφωνον, ἀπέσπασε τὸν δίσκον του μὲ ὄργην καὶ τὸν κατεθρυμμάτισε μὲ τοὺς πόδας του.

Ἰκανοποιηθεὶς οὕτω, ἔλαβεν ἕτερον δίσκον καὶ τὸν ἔθεσεν εἰς τὸ γραμμόφωνον. Ἠκούσθη τότε ὁ ἦχος τῶν στίχων τοῦ

Ἄσματος τῆς Ἀναχωρήσεως:

Ἡ Νίκη ψάλλουσα πάλιν ἀνοίγει στάδιον

Ἡ Ἐλευθερία ὁδηγεῖ τὰ θήματα μας.

Ὁ Οὐλάνος, τοῦ ἑποίου ἡ ὄργη ἠῤῥανεν, ἐποδοπάτησε καὶ τὸν δεῦτερον δίσκον καὶ ἐτοποθέτησε τρίτον.

Πυρρανῶς, ὁ Γερμανὸς ἐκεῖνος δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερηφανεύεται διὰ τὴν ἐλογίην του, διότι καὶ τὸ τρίτον ἐκεῖνο τεμάχιον ἐτόνισε τὸν ἐξαισίον ὕμνον τὴν **Μασσαλιώτιδα**.

Ἐμπρὸς τέκνα τῆς Πατρίδος,

Ἡ ἡμέρα τῆς Δόξης ἔφθασε.

Ὁ Οὐλάνος ἐκπληκτος, ἀφῆκεν ἐπὶ στιγμὴν τὸ ὄργανον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν ἀθάνατον Γαλλικὸν Ὕμνον, χωρὶς νὰ τὸ διακόψῃ. Ἐν ᾧ μετὰξὺ, οἱ λοιποὶ συναδέλφοι του ἀκούσαντες τοὺς ἦχους τοῦ Ὕμνου ἐκεῖνου ἠγέρθησαν τῆς τραπέζης καὶ ἐρῆθασαν τρικλίζοντες εἰς τὴν αἴθουσαν ἵνα καλλίτερον ἀκούσωσι.

Τὸ γραμμόφωνον ἐπανελάμβανε τὴν ἐποδὸν τῆς **Μασσαλιώτιδος**.

Εἰς τὰ ὄπλα! πολῖται,

Πυκνώσατε τὰς φάλαγγάς σας.

Ὅτε αἴφνης ἠκούσθη συριγμὸς σφαιρῶν καὶ οἱ πλείστοι τῶν Οὐλάνων, οἱ ἐκεῖ εὐρισκόμενοι, ἐπεσαν βληθέντες ἐξ αὐτῶν. Εἷς τούτων πίπτων, παρέσυρε καὶ τὸ γραμμόφωνον.

Οἱ θανασίμως πληγέντες ἦσαν θύματα τῶν συναδέλφων τῶν, οἱ ὅποιοι, νομίσαντες, ἐν τῇ μέθῃ τῶν, ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ χω-

ρίον διεσκέδαζον ἄδοντες ὕμνους καὶ ἔθνικα ἄσματα, τοὺς ἐπι-
φοβόλησαν, θεωρήσαντες τὴν αὐθάδειαν ἐκείνην τῶν Γάλλων
ὡς προσβολήν.

Αἴφνης, συνελθόντες ἐκ τῆς μέθης, ἐσκέφθησαν τίνι τρόπον
ν' ἀποκρύψωσιν ἐκ τῶν ἀνωτέρων τῶν τὸ γεγονός εἶναι. Καὶ
τὸ μέσον ἦτο πρόχειρον. Ἐνῶ δὲ τρεῖς ἐξ αὐτῶν, ἀφ' ἧν ἔχυσαν
δοχεῖον πλήρες πετρελαίου εἰς τὸ σανάδιωμα καὶ ἔθετον πῦρ εἰς
αὐτὸ, ὁ λοχίας τῶν τοῖς εἶπε:

— Ἐκαύσαμε τὸ σπῆτι, γιατί οἱ Γάλλοι ἠθέλησαν νὰ σύρουν
ἐκεῖ τοὺς ἰδικούς μας εἰς ἐνέδραν...

Καὶ ἐνῶ ἀπεμακρύνοντο τῆς καιομένης οἰκίας, τῆς ὁποίας
γιγάντιαι φλόγες κατέκαιον τὰ πάντα, τὸ γραμμόφωνον μετα-
τοπισθὲν διὰ βιαίας πρόσκρούσεως τῶν φυγάδων, ἐψάλλε τὸν
ἐπικήδειον τῶν πτωμάτων:

Ἐμπρός, Ἐμπρός καὶ αἶμα βρωμερὴν
Ἄς ποτίσῃ τοὺς ἀγρούς μας. Χρ. Ν.

ΕΒΡΑΪΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ ΕΙΣ ΒΑΒΥΛΩΝΑ

(Δαυτδ. — Ψαλμὸς ρλ'ζ')

Ἦγνου, ἐκεῖ, στῆς Βαβυλῶνος
Τὰ ποτάμια, καθιστοί,
ὦ, Σιών, τὸ νοῦ εἰς ἐσένα,
Ἐθρηγήσαμε οἱ πικροί.

Ἐκρεμάσαμε τῆς ἄρπαις,
Στὴν κλωνόφυρτην ἐτιά,
Ὅρφαναις ἀπ' τὸ τραγοῦδι,
Ποῦ τὸ ἐδοῦδανε ἡ σκλαδιά.

Ἄλλ' ἐκείναι, ποῦ μᾶς ὄσαν
Αἰχμαλώτους, τὸ φαῖδρ
Τῆς πατρίδος μας τραγοῦδι
Μᾶς ἔζητήσαν, σὸ διωγμὸ!

« Ἀπ' τοὺς ὕμνους σας-μᾶς εἶπαν
» Τραγουδεῖστε καὶ εἰς ἐμᾶς.
» Τῆς Σιών ἴπεστε τραγοῦδια
» Τῆς γγορτῆς καὶ τῆς χαρᾶς.»

Ἄπ' τοὺς σκλάβους ἐζήτουσαν
Εὐθυμ' ἄσρα! ποῖς νὰ εἶπῃ;
Τοῦ Κυρίου, καὶ ποῖς νὰ ψάλλῃ
Τὰ τραγοῦδια εἰς ξένη γῆ;

Ἐβρονάζανε: « γκρεμάτε,
Μὴν ἀφήσ' τ' ἓνα γερό.
Ρίξτε τὰ, ὡς τὰ θεμέλια
Ρίπεια ὀλοῦθε, χαλασμοῦ.»

Ἱεροσόλυμ, ἂν ἔμπορῶσα
Νὰ ξεχάσω ἐσᾶς ποτέ,
Ἡ δεξιὰ μου ἄς λησμονήσῃ,
Ἄς ξεχάσῃ τὸτ' ἐμέ!

Βαβυλῶνος θυγατέρα,
Δοξασμένος, εὐτυχής,
Ποῦ σοῦ κάμει, ὅτ' ἔχεις κάμει
Εἰς ἐμᾶς, τοὺς δυστυχεῖς. *)

Τούτ' ἡ γλῶσσα μου ἄς κολλήσῃ,
Εἰς τὸ λάριγγ' ἄς χωθῆ,
Παρά ἐσὲ νὰ λησμονήσω,
Ἐσὲ γῆ μου ποθητή!

Δόξα νάχῃ, ποῦ τὰ βρέφη
Θά σου ἀρπάξῃ ἀπ' τὸ βυζί,
Καὶ στῆς πέτραις τὰ βροντήσῃ,
Καὶ τοὺς λυώσῃ τὸ κορμί.

Παρά νὰ μὴν ἔχω ἐσένα
Πρώτη, μόνῃ μου χαρά.—
Ἐνθυμήσου το, Κύριέ μου,
ὦ, ἐνθυμήσου, Ἱεχωῶά,

Ἄνδ. Μαρτζώκης

Τῆς Ἐδῶμ' τῆς θυγατέρες,
Ποῦ, μιὰ ἡμέρα θλιθερή,
Θλιθερή, φαρμακωμένη,
Γιὰ τὴν ἄγια μας τὴ γῆ

*) Προφητεία διὰ τὸν ἐρχο-
μὸν τοῦ Κύρου, ὁ ὁποῖος ἐκα-
τάστρεψε τὸ βασιλεῖον τῆς Βα-
βυλῶνος.

Σ. « Ν. » Μὲ ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν παρουσιάζομεν εἰς τοὺς
ἀναγνώστας μας τὸ ἀνωτέρω ἔργον τοῦ διακεκριμένου συνεργάτου
ποιητοῦ κ. Α. Μαρτζώκη, μοναδικὸν διὰ τὴν πρωτοτυπίαν του,
τυγχάνουσα ἡ πρώτη καὶ μόνῃ ἔμμετρος μετάφρασις ἐβραϊκῆς
ποιήσεως ἥτις ἀπεδόθη μέχρι τοῦδε εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν
ὑπὸ Ζακυνθίου ποιητοῦ.

— Εἰς τὴν κοινωνία μας, φίλος εἶνε συχνὰ ἐκεῖνος, ὁ
ὁποῖος θὰ ἐμοιράζετο μαζί σας τὴν τελευταίαν μπουκιάν
τοῦ ἄρτου σας.

ΑΨΑΡΑΙ -- ΝΥΜΦΑΙ -- ΝΕΡΑΪΔΕΣ

(συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Αἱ Νύμφαι ὡς τοπικαὶ θεότητες ἔφερον εἰδικὰς ὀνομασίας ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν. Δ. χ. Ἀρετοῦσαι, ἐκ τῆς ὁμωνύμου πηγῆς, Δωδωνίδες, ἐκ τῶν Δωδώνων. Ἐπίσης εἶχον ἰδίαν προσωπικότητα ὡς Κίρκη, Καλυψώ κ.λ. Πάλιν ἐσχετίζοντο μὲ τὸς θεοὺς, ὡς μὲ τὸν Πάνα, Ἀπόλλωνα, Ἀρτέμιδα κ.λ. Εἰς ἀρχαιότατα μνημεῖα συγχέονται μὲ τὰς Χάριτας καὶ τὰς Ὁρας.

Κατὰ τινα ποιήματα τὸ σύμπαν ἦτο γεμάτον ἀπὸ Νύμφας, διὸ καὶ διαιροῦνται εἰς Οὐρανίας καὶ Ἐπιγείους.

Κατὰ τὸν Ὀβίδιον καὶ εἰς τὴν κόλασιν ὑπῆρχόν Νύμφαι ὠραιαί. Ὁ Βιργίλιος μᾶς πληροφοροεῖ ὅτι καὶ εἰς τὴν Σικελίαν κατ' ἔτος ἐγένοντο ἐπιφανεῖς ἐορταὶ πρὸς τιμὴν των. Ἐννοεῖται ὅτι Ἕλληνες καὶ Ρωμαῖοι τὰς ἐώρταζον. Ἡ πρὸς αὐτὰς θυσία ἦτο ἔλαιον, γάλα, οἶνος, μέλι, ἐθυσίαζον δ' αἶγας καὶ ἀμνοὺς.

Δὲν ἦσαν αἱ Νύμφαι ἀθάνατοι, ἀλλὰ μακρόβιοι καὶ οὐδέποτε γηράσκουσαι. Κατὰ τὸν ὁμηρικὸν ὕμνον ἔζων ὄσον τὰ δένδρα. Ὁ Ἡσίοδος λέγει ὅτι ἔζων χιλιάδας ἐτῶν. Τὸ αὐτὸ παραδέχεται ὁ Πανσανίας, καὶ ὁ Πλούταρχος καὶ ἄλλοι. Ἐπίσης αἱ Ἀψάραι εἶχον τὴν ἀρετὴν νὰ εἶναι πάντοτε νέαι. Αἱ Ἀψάραι, αἱ Νύμφαι καὶ αἱ Νεράιδες εἶναι περικαλέσται, χαρίεσαι, μειδιῶσαι καὶ τὰ ὀνόματά των εἶναι ἐν χορῆσι καὶ πρὸς ἔκφρασιν μεγάλης καλλονῆς. Αἱ Ἀψάραι λέγονται καὶ νεφελώδεις, ἀστρόεσαι. Αἱ Νεράιδες ἔχουν μάτια ἀμυγδαλωτά, μαλλιά ἐξαίσια, μαῦρα καὶ μακρὰ, πάντα ἀσπροφορεμένα. Εἰς τὴν ἰταλικὴν φρασεολογίαν ποιητικῶς οἱ ἀστέρες λέγονται

αἰώριοι Νύμφαι (Νύμφαι ἑτέροναι). Ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ γραμματολογίας ἀναφέρμεν ὅτι αἱ Ἀψάραι, αἱ Νύμφαι, αἱ Ἀνεράιδες ἔδωσαν ἀρετὴν τροφήν εἰς ποιητὰς, λογογράφους καὶ καλλιτέχνας. Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἔδωσαν ἀφορμὴν εἰς τὸν Τάσον νὰ ἀφιερῶσθαι διὰ τὴν Ἀρτίαν ὠραιὰ ὀκτάστιχα καὶ εἰς τὸν Ἀριόστον, ἐπίσης διὰ τὴν Ἀλισίαν. Εἰς τοὺς καλλιτέχνας πάλιν ἔδωσαν αἰτίαν νὰ παραστήσωσι τὰς Νύμφας ἐξόχως, ὅτε μὲν ἐνδεδμένας, ὅτε δὲ γυμνάς ἢ μὲ λεπτὸν ἔνδυμα κρατούσας ἐνίτε ὑδροίαν ἢ κόγχην, ἢ γονυκλιεῖς ὑδρονομένας, ἢ ἀγαπανομένας παρὰ πηγῇ, ἢ παζούσας, ἢ χορευούσας, ἢ παρὰ τῆς θάλασσας.

Αἱ Νύμφαι παριστάνονται καὶ κλώθουσαι, ὁ δὲ Βιργίλιος μᾶς τὰς παρουσιάζει νηθούσας εἰς τὰ βάθη τοῦ ὠκεανοῦ. Καὶ αὐταὶ αἱ Νεράιδες ὑφαίνουσαι τραγουδοῦσι μιλοδικάτατα.

Γνωστὸν εἶναι ὅτι παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς εἶναι ἡ ἰδέα ὅτι τὰ ὄντα ταῦτα, ὡς ψυχοπομπεῖς θεότητες, κλώθουσαι καὶ τὸ νῆμα τῆς ζωῆς. Φέρομεν εἰς τὴν μνήμην τῶν νεμερῶν ἡμῶν ἀναγνωστῶν τὴν Κλωθὴν καὶ τὴν Αἴσαν, ἣτις ἦτο θεότης καὶ διένεμε τὸ προωρισμένον εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ ὡς λέξις εἶναι συνώνυμον μὲ π ε π ρ ω μ ε ν ο ν, τ ὕ χ η ν καὶ παρομοίας λέξεις, ποῦ ἡ ἀνθρωπότης ἐφείθε νὰ δικαιολογήσῃ τὰ λάθη της.

Αἱ Νεράιδες λέγονται καὶ Ἀνεράιδες, Ὑδροιάδες, Νεραριάδες, Ἀνεράδες, ὡς γνωστὸν ὀνομασίαὶ ὄλαι παραγόμεναι ἐκ τῶν Νηρηίδων, ὑπὸ δωρικὸν τύπον ἀλλ' ἐλέγοντο καὶ τότε Νηρέιδες.

Τὴν θ' ἴσιν τῶν Ἀψαρῶν, Νυμφῶν καὶ Νεράιδων καλλιτέχων καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Ἰνδοευρωπαϊκῶν λαῶν ἀνάλογα ὄντα ἀποτελοῦντα ἄλλον κόσμον ἀνώτερον τοῦ τῶν ἀνθρώπων, πνεύματα τῶν ὑδάτων καὶ δασῶν.

Γνωστὸν εἶναι τὸ ῥέλο τῶν Δευκῶν Γυναικῶν.

Εἰς τὴν Γαλλίαν εἶναι ἡ Φέ, εἰς τὴν Ἰταλίαν ἡ Φά-
 τα, εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἡ Άντα, εἰς τὴν Γερμανίαν ἡ
 Ἐλμπε ἢ Ἐλφεν εἰς τὰ βόρεια μέρη ἡ Νίκε,
 Νικ Νίξε, εἰς τὰ σλαβικά ἔθνη ἡ Βίλεν, εἰς τὴν
 Σκωτίαν ἡ Φαίρ ἢ Φαίρφολκ.

Ἐπὶ Καρόλον τοῦ Μεγάλου καὶ Λούνδοβίκου τοῦ Ἄ-
 γαθοῦ αὐτὰ ἦσαν πάμπολλα καὶ οἱ μὲν Καρβαλισταὶ ὠνό-
 μαζον Σύλφιδας, ἤτοι ὄντα μετέχοντα δαιμόνων καὶ
 Νεράιδων ζῶντα ἐν τῷ ἀέρι, οἱ δὲ θεολόγοι τὰ ἐθεώρουν
 δαίμονας καὶ οἱ χριστιανοὶ Φέ καὶ Φάται. Οἱ Σελ-
 φιδες εἶχον βασιλέα τὸν Ὀβερρον καὶ βασίλισσαν τὴν Τι-
 τανίαν, οἱ ὅποιοι ἐνέπνευσαν γαλλικὸν μυθιστόρημα καὶ
 εἰς τὸν γερμανὸν Βίλαρδ τὸ ποίημα τὸ ἀποθαναισθὲν ἀ-
 πὸ τὸν Γκαϊτε διὰ τῶν λέξεων: «Ἐφ' ὅσον ὁ χρυσὸς εἶ-
 » ναι χρυσὸς καὶ ὁ κρύσταλλος εἶναι κρύσταλλος τὸ Ὀβε-
 » ρο ν δὰ διαβάζεται καὶ θὰ θανμάζεται ὡς ἀριστοῦρ-
 » γημα». Καὶ τὸ ποίημα τοῦτο ἐνέπνευσε τὸν ἔξοχον μου-
 σουργὸν Βέμπερ καὶ ἐποίησε τὸ περιλάλητον μελόδραμα
 φέρον τὸ ἴδιον ὄνομα.

Εἰς τινὰ μέρη τῆς Πελοπονήσου λέγουν ὅτι καὶ αἱ Νε-
 ραίδες ἔχουν βασίλισσαν τὴν Λάμιαν, καὶ ἀλλαγῶ συγ-
 χέονται αἱ Λάμιαι μὲ τὰς Νεραίδας, ἀλλὰ γνωστὸν εἶναι
 ὅτι αἱ Λάμιαι εἶναι θήλια, κακοποιὰ δαίμονια, κατοικοῦν-
 τα εἰς ἐρήμους τόπους καὶ εἶναι δυσειδέστατα ὡς ἡ Λαμιά
 τῆς ἀρχαιότητος.

Αἱ Λάμιαι ἐφοβέριζον τοὺς ἀπλουστάτους καὶ εἰς τὴν
 λοιπὴν Εὐρώπην, οἵτινες ἐτρόμαζον, διότι ἐπιστεύετο ὅτι
 ἐξέδαπτον τοὺς νεκροὺς, τοὺς ἔτρωγον καὶ ἄφρονον μόνον
 τὰ κόκκαλα. Περὶ τῶν τρομερῶν τούτων γυναικῶν, ὁ Βί-
 ερους ἔγραψεν εἰδικὸν σύγγραμμα. Καὶ παρ' ἡμῶν ἡ πρό-
 ληψις ὅτι ἀγαποῦν αἱ Λάμιαι ἀνθρώπινον κρέας ὡς οἱ
 δράκοντες. Νομίζονται ἀδηφάγοι διὸ ἔχομεν καὶ τὸ παρὰ
 βυζαντινοῖς ρῆμα λαμιάωνω, δηλοῦν ὑπέροχο

τὸ ὄγω! Αἱ Λάμιαι κατὰ τὰς προλήψεις πνίγουν εἰς
 τὴν κούφια καὶ τὰ παιδία.

Κατὰ τὸν μεσαίωνα ὠνόμαζον Λάμιες καὶ τὰς μαγί-
 σσας, διότι καὶ αὐταὶ ἐκακοποιοῦν τὴν ἀνθρωπότητα. Αἱ
 Λάμιαι καταβυθίζουσι πλοῖα καὶ εἰς αὐτὰς ἀποδίδουν αἱ
 προλήψεις τοὺς σίφωνας ὡς καὶ εἰς τὰς Νεραίδας οἱ ἀ-
 νεμοστρόβιλοι.

(ἀκολουθεῖ)

Σπουδ. Δε-Βιόζης

ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ Η ΠΑΡΗΓΟΡΙΑ

Νανούρισε με μάνα μου,
 μὲ τὴ γλυκεῖά λαλιά σου
 Σ' ὄνειρα ρίψε με θαθεῖ.
 Νὰ λησμονήσω μὰ στιγμή
 μέσα στὴν ἀγκαλιά σου
 Τῆς τόχης μου τὴν ἀπονιά.

Σὰν τὸν διαδάτη ποῦ περνᾷ
 καὶ γέρνει ἀπὸ τρόμο
 Τὸ πονεμένο του κορμί.
 Ποῦ ἔσχω θέλει καὶ δροσρᾷ
 ἀπ' τῆς ζωῆς τὸ δρόμο
 γὰρ νάνασάνη μὰ στιγμή.

Σὰν τὸ πουλι ποῦ μὲ καὶ μὸ
 ἀφίνει τὴ φωλιά του
 Σὰν πέση θαρυχερωμένη.

Καὶ εἰς ξένους τόπους τρέχοντάς
ανοίγει τὰ φτερά του
μὲ πόνο καὶ ἀπελπισιά.

Ἔτσι κι' ἐγώ, μικροῦλί μου,
κοντὰ σ' ἐσένα γέρονω
Κι' ἀπ' τὴ ματριά σου τὸ ζητῶ,
στὰ χάρια σου γυρεύω
παρηγοριά νὰ παίρνω
στοῦ θείου τὸν ἀνασασμό.

Σ. Θ. Κωνσταντινίδης

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ ΖΑΚΥΝΟΥ

Πολλοὶ εἶναι οἱ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς διδάσκαλοι καὶ καθηγηταὶ εἰς Ζάκυνθον κατὰ διαφόρους καιροὺς μεταναστεύσαντες, μεταδόντες τὰ φῶτά των εἰς τὴν νεολαίαν καὶ ποικιλοτρόπως συντελέσαντες εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ διαπαιδαγώγησιν αὐτῆς

Προτιθέμενος νὰ διαλάβω ἐν ἀνεκδότῳ μελέτῃ μου περὶ τῆς **Ἐκπαιδεύσεως ἐν Ζακύνθῳ** ἀπὸ τῆς Βενετοκρατίας μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν καὶ ἐξετάσω κατὰ πόσον ἡ παιδεία ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς πνευματικῆς μορφώσεως τῆς κοινωνίας μας, παρέχω μικρὸν σημεῖωμα περὶ ἐνίων ἀλλοδαπῶν μετὰ καὶ τινῶν ἐντοπίων διδασκάλων, τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων συμπαρέσυρην ὁ χρόνος καὶ ἀγνωστα, τὰ πλεῖστα, παρέμειναν μέχρι σήμερον εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ χρονικά τῆς νήσου μας.

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις ἐπὶ Βενετοκρατίας

καὶ κατὰ τοὺς πονηροὺς ἐκείνους χρόνους, διετέλει ἐν σπαργάνοις. Γραμματοδιδάσκαλοι ἰδιῶται καὶ πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς δημοσίας Σχολῆς ἐν Ζακύνθῳ (1623) ἐδίδασκον τὰ προκαταρκτικὰ γράμματα, οἱ δὲ ὀρεγόμενοι εὐρύτερας μορφώσεως, εἴαν ἢ ἐν τῇ δημοσίᾳ ἐκείνῃ Σχολῇ ἐκπαιδεύσις ἐνθωρεῖτο μὴ ἐπαρκῆς, προσέφευγον εἴτε παρὰ διακεκριμένοις λογίοις, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κληρικοῖς, εἴτε καὶ μετέβαινον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἰς τὰ τῆς Ἑσπερίας Πανεπιστήμια.

Πλεῖστα ὅσα ὀνόματα ἀγνώστων ἰδίως γραμματοδιδασκάλων δύναμαι νὰ παραθέσω, ἀρνούμενος ταῦτα ἐξ ἀνεκδότων τοῦ Ἀρχαιοφυλακείου μας πηγῶν, ἢ καὶ ἐξ ἄλλων ἰδιωτικῶν ἐγγράφων. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκοῦμαι εἰς τὰ κατωτέρω ἀναφερόμενα ἐπιφυλασσόμενος νὰ διαλάβω καὶ περὶ ἄλλων, γνωστῶν καὶ ἀγνώστων, ἐν τῇ ρηθείῳ μελέτῃ μου.

Καὶ πρῶτον σημειῶ τὸν **Παλαιολόγον Πέτρον**, πρωτοβάτην τῆς ψαλιτικῆς, ὁ ὁποῖος, τῇ 4 ἰανουαρίου 1534, ἀνεφώνησε μετὰ τοῦ Ναδάλ Βολτέρρα νὰ μάθῃ γράμματα τὰ τέσσαρα τέκνα του, δηλαδὴ: **ἐξάψαλμον, εὐτόχηχο, ψαλιῆρι, ἀπόστολον καὶ γράψιμο.** ("Ὅρα Συμ] γράφον Β. Φραγκόπουλον -σ- 145)

Ἀκολούθως ἐπαντᾷ ὁ **Ντὲ--Μοντεσάντος** ἐκ Κεφαλληνίας, ὁ ὁποῖος, ἐθρυσκόμενος ἐν Ζακύνθῳ συμφωνεῖ, τῇ 14 ἰουνίου. 1561 νὰ μάθῃ τὸν υἱὸν τοῦ Μ. Ψιλιώτη γράμματα, ἤτοι **ψαλιῆρι, ἀπόστολον καὶ γράψιμο**, ἀντὶ 100 ἄσπρων. (Σ]γρ. Ἰω. Ρουκάνης -σελ.- 29.)

—Ἐτερος ἀπαντᾷ ὁ **Μποναφὲ Τζουάννης** διδάσκαλος, τῷ 1588, συγγενεὶς τοῦ δ]ρος Ἰερωνύμου Λιτάρχου. (Σ]γρ. Μ. Μαρτινέγκος -σ- 225.)

—**Χαζέρης Λουκάς**, διδάσκαλος ἐκ Κύπρου, ὁ ὁποῖος, τῇ 21 Σεπτεβρίου 1591, ἀνεφώνησε μὲ τὸν Κεχροῆ νὰ μάθῃ τὸν υἱὸν του Λεονάρδον **Κεχροῆ γράμματα φράγ-**

νικα, γράψιμο και ἄμπακο καλόν. (Συμβ. Ἰω. Μακροῦς -σελ.- 121.)

—**Θεοφιλᾶς Πέτρος** ἀγιογράφος, ὁ ὁποῖος τῷ 1601, παρέδιδε μαθήματα ἑλληνικά. (Σ]γρ. Δ. Ρωμανός -σ- 132)

—**Μαρτζελότος Τζουάννες**, εἰς ὃν ὁ Μάρκος Πεταλᾶς παρέδωκε τὸν υἱὸν του Ἰωάννην, τῇ 26 ἰουλίου 1630, νὰ τὸν μάθῃ γράμματα, ἤγουν ὀχτόηχο, ψαλιῆρι καὶ τὸν ἀπόστολον, νὰ ἤξεύρῃ νὰ διαβάσῃ σὲ κάθε χαρτὶ σταμπάδο καὶ διὰ πληρωμὴν νὰ λάβῃ τῶλορα δέκα. (Σ]γρ. Ν. Σκουλογένης -σ- 49.)

—**Κυριακὸς Μιχαὴλ** ἀγιογράφος καὶ διδάσκαλος, εἰς ὃν ὁ Γεώργιος Μουρίκης παραδίδει τὸν υἱὸν του Δημήτριον, τῇ 25 Σεπτεβρίου 1632, διὰ χρόνους ἕξ νὰ τὸν μάθῃ γράμματα καὶ τὴν τέχνην τῆς ζωγραφικῆς. (Σ]γρ. Ν. Σκουλογένης -σ- 201.)

—**Τζουκουδὸλ Γαβριὴλ** διδάσκαλος ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1636 (Σ]γρ. Ν. Σκουλογένης -σ- 26 καὶ 38.)

—**Δαμασκηνὸς Ἀγαπητὸς** πρώην ἀρχιεπίσκοπος Καρπάδου συμφωνεῖ, τῇ 9 μαρτίου 1643, μετὰ τοῦ μοναχοῦ Μελετίου Βενιέρη ἀπὸ χωρίον Πισκοκέφαλο τῆς Στίας, παραμείνῃ ἐπὶ πενταετίαν παρὰ τῷ αὐτῷ ἀρχιεπισκόπῳ διὰ νὰ μάθῃ γράμματα, προκειμένου νὰ ἱερωθῇ. (Σ]γρ. Ν. Σκουλογένης -σ- 50.)

—**Καλογερόπουλος Σταμ. Σπυριδων** ἱερεὺς καὶ λογιώτατος διδάσκαλος, τῷ 1654. (Σ]γρ. Ι. Σκουλογένης -σ- 28.) Οὗτος ἐχορηγίασε καὶ δημόσιος διδάσκαλος.

—**Γραμματικόπουλος Θωμᾶς** ὑπόσχεται, τῇ 22 ἀπριλίου 1659, νὰ μάθῃ τὸν Ἰωάννην Δημητρίου Μανρίκη τὰ γράμματα τὰ ρωμαϊκά νὰ διαβάσῃ ἀνεμποδίστως εἰςὲ πᾶσα χαρτὶ καὶ νὰ γράφῃ καὶ κάμποσο φράγκικο. (Συμβ. Δημ. Βαρβιάνης -σελ.- 66.)

(ἀκολουθεῖ)

Λεωνίδα, Χ. Ζώης

ΕΘΝΙΚΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΕΛΟΔΡΑΜΑ

Με χαρὰν ἡ μουσοτραφῆς κοινωνία μας ὑπεδέχθη τὴν ἄφιξιν τοῦ Ἐθνικοῦ μελοδραματικοῦ θιάσου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ διακεκριμένου ὑψιφώνου κ. Ν. Μωραΐτη καὶ τοῦ γνωστοῦ ἀνὰ τὸ πανελλήνιον μουσοτρογῶ κ. Δ. Δαυράγκα, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα ἐκπροσωποῦν τὴν μόνην τῆς Ἑλλάδος μουσικὴν ἐξοχότητα, τιμᾷ ὀλόκληρον τὴν Ἐπιάνησον, θεωροῦσα κοινόν της τέκνον τὸν διαπρεπῆ Κεφαλλῆνα μουσοτρογόν.

Μέροι τοῦδε ἐπαίχθησαν ὁ «Ἐρνάνης», «Τραβιάτα», «Φαβορίτα», «Φάουστ», «Υπνοβάτις», «Δουκία» καὶ «Νόρμα» με ἐπιτελεσθῆσαν ἐπιτυχεστάτην καὶ ἀκριβῆ. Ὁ κ. Μωραΐτης γλυκύτατος εἰς τὸν «Ἐρνάνην», ὁ κ. Ντερόζα ἐπιτυχεστάτος εἰς τὸ «Σπίρτο τζεντίλε» τῆς «Φαβορίτας», ὁ κ. Βλαχόπουλος ὡς Μεφιστοφελῆς ἀπαράμιλλος καθὼς ἐπιτυχῆς καὶ ἡ κ. Ἀμποῦ εἰς τὸ «Παυλάτε ντ' ἀμόρ». Ἡ κ. Βλαχοπούλου ὡς Μαργαρίτα ἐπιτυχεστάτη καθὼς καὶ βαρύτονοι κ.κ. Βλυσίδης καὶ Προδάρης. Ἀς μᾶς ἐπιτραπῇ ὅμως νὰ σταματήσωμεν πρὸ τῆς νεαρᾶς ὑψιφώνου Διδος Δέλας Πετριτιᾶ, κόρης ἐκλεκτῆς τῆς ερωτευομένης οἰκογενείας, τὴν ὁποίαν ὁ ἔρως πρὸς τὴν καλλιτεχνίαν πρὸ ὀλίγου χρονικοῦ διαστήματος ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς Ἑλλ. Σκηρῆς. Τελεία, ἀμεμπτος καὶ ἀκριβῆς εἰς μουσικὰς ἐκτελέσεις, συνδυάζουσα τὴν γλυκύτητα τῆς φωνῆς με ἐκφραστικώτατα σκηρικὰ καὶ ἀφειλεστάτην ὑπόκρισιν, παρουσιάζεται κοσμουμένη με τὸ προσὸν τοῦ νὰ παίξῃ αἰσθανομένη ἀλλὰ καὶ νὰ αἰσθάνεται παίζουσα. Ὀλόκληρος ἡ «Τραβιάτα» ἀπὸ τῶν λαυργγισμῶν τῆς Α'. πράξεως μέχρι τῆς τελευταίας δυωδίας τῆς φθισικῆς μετὸν Ἀλφρέδον ὑπῆρξε δι' αὐτὴν ἐπιτυχία καλλιτεχνική.

Αἱ δύο τελευταῖαι πράξεις τῆς «Υπνοβίτιδος» τὴν παρουσίαν τελείαν καὶ ἡ παιητικὴ μονωδία πρὸς τὴν ἀνθὴ τοῦ Ἑλβίνου ἐνεθουσίασε μέχρι βαθμοῦ ἀποθεώσεως τὸ κοινὸν τῆς Ζακύνθου, τὸ ὁποῖον γνωρίζει νὰ κρίνῃ καὶ νὰ ἐκτιμᾷ τοιαύτας ἐπιτυχίας. Ὡς τρελλὴ εἰς τὴν «Δουκίαν» τελεία εἰς ὑπόκρισιν, ἀκριβεστάτη εἰς ἐκτέλεσιν, γλυκυστήρη εἰς φωνὴν ἐξετέλεσε τὸ «ροντὶ» μὲ ἐπιτυχίαν σπαρτίαν, ὑπερβάσα πολλάκις τὸ φλάουτο, καὶ τὸ ἐπαύλαβε κατὰ γενικὴν ἀπαίτησιν τοῦ ἐνθουσιωδῶς χειροκροτοῦντος καὶ ἐπευφημοῦντος κοινοῦ, τοῦ ὁποῖου τὴν συγχαρητήρια τοῖς κληθεῖσα ἐπὶ σκηνῆς, ὑπὸ βροχὴν ἀνθέων καὶ ζακχαρωτῶν ἐδέχθη ἡ συμπαθὴς καλλιτέχνης. Συμμεριζόμενοι τὴν κοινὴν ἐπιδοκιμασίαν συγχαρομέθα τὴν ἑλληνικὴν σκηνὴν εὐχόμενοι εὐρότατον τὸ προσμειδιὸν μέλλον εἰς τὴν νεαρὰν καλλιτέχνηδα.

— «Μοῦσαι». Ἐγκυκλοφόρησαν τὰ ὑπ' ἀριθ. 642 καὶ 643 φύλλα μὲ ὕλην ἐκλεκτὴν καὶ συνέχειαν τοῦ Λεξικοῦ Ζακύνθου ἐμβριθεστάτου ἔργου τοῦ διευθυντοῦ τῶν καὶ σεβαστοῦ φίλου κ. Α. Χ. Ζώη.

— Ἐπίσης μὲ ἀξιανάγνωστον περιεχόμενον ἐξεδώθησαν τὸ 3ον καὶ 4ον φύλλον τοῦ «Σπινθῆρος» ἐβδομαδιαίας ἐπιθεωρήσεως μὲ ἔργα δοκίμων συνεργατῶν.

— «ΟΝΟΥΜΑΣ». Τὸ πρωτοχρονιτικὸν φύλλον τοῦ Ἀθην. τούτου περιοδικοῦ εἶνε 24σέλιδον καὶ πρέπει νὰ διαβασθῇ ἀπὸ ὅλους. Στοιλλίεται ἀπὸ πρωτότυπον διήγημα, ποιήματα, κριτικὰς κλπ. κλπ.

